

Kadernota begroting 2018 Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Aanleiding

Deze kadernota dient als algemeen beleidskader en financieel uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2018 voor het recreatieschap Stichtse Groenlanden. Het recreatieschap hanteert als missie: *Recreatie buiten binnen handbereik*, en zet in op beheer en ontwikkeling van eigentijdse recreatievoorzieningen voor inwoners van de regio.

In deze nota eerst een korte situatieschets, een overzicht van financiële uitgangspunten (programma, budgetperiode, organisatie), en ten slotte een overzicht van de producten.

1. Situatieschets

In 2015 is een nieuwe budgetperiode van start gegaan. De begroting 2018 is de vierde en laatste in deze budgetperiode. De vorige budgetperiode (2010-2014) kenmerkte zich door een versterkte inzet op uitbreiden van het recreatie-aanbod en daarmee het verhogen van de inkomsten uit de private verhuringen of erfpachten. Deze inzet wordt in de huidige budgetperiode gecontinueerd. Basis voor de inzet is het eind 2014 vastgestelde Ontwikkelplan, waarin een onderbouwing wordt gegeven voor voorgestelde investeringen en verwachte effecten. Het Ontwikkelplan wordt begin 2017 geactualiseerd en aangepast aan lopende ontwikkelingen, en is daarmee een prima basis voor het uitvoeringsprogramma 2017 – 2018. Met het vaststellen van het Ontwikkelplan heeft het algemeen bestuur ervoor gekozen om de algemene reserve grotendeels in te zetten voor recreatieve voorzieningen die bij moeten dragen aan een beter financieel evenwicht; een impuls die zich op termijn terugbetaalt.

De speerpunten in het (oorspronkelijke) Ontwikkelplan zijn: herinrichting Maarsseveense Plassen, afspraken voor gezamenlijke en integrale aanpak Salmsteke, inrichtingsplan voor Strijkviertel en verbetering van routestructuren.

Het recreatieschap voert beheer uit op de schapsterreinen en routestructuren. Ook wordt beheer en exploitatie uitgevoerd op enkele 'niet-schapsterreinen': Haarrijnseplas voor gemeente Utrecht en Middelwaard voor de provincie Utrecht. Deze inzet wordt volledig vergoed door de opdrachtgevers en is dus voor het recreatieschap in ieder geval kostenneutraal. Voor deze terreinen worden geen initiatieven voor nieuwe concepten of uitbreiding van voorzieningen ontwikkeld, tenzij op verzoek van en in nauw overleg met de eigenaar.

Eind 2016 heeft het algemeen bestuur de intentie uitgesproken om, als gemeente De Ronde Venen (DRV) daarom vraagt, met hen in gesprek te gaan over toetreding tot SGL. Gezien de aanstaande opheffing van het recreatieschap Vinkeveense Plassen is het denkbaar dat deze gesprekken er toe leiden dat DRV per 1/1/2018 toetreedt tot SGL. In deze kadernota wordt (nog) geen aandacht geschonken aan de financiële zaken die het gevolg zijn van toetreding van DRV. Deze kadernota richt zich alleen op het huidige werkveld van SGL. Mocht DRV inderdaad toetreden, dan ontstaat een nieuwe situatie en zal een nieuwe begroting worden opgesteld waarbij de afzonderlijke begrotingen SGL en VVP als basis dienen.

2. Financiële uitgangspunten

2.1 Begroting 2018: Programma en producten

De begroting bestaat uit één beleidsprogramma waarin de algemene beleidsmatige en financiële uitgangspunten en ambities zijn verwoord. Daarnaast wordt per product ingegaan op de 3 W's (welke doelen willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat kost dat?). Verder omvat de begroting de financiële vertaling van de uitgangspunten in een geprognosticeerde balans, de paragrafen, de (meerjaren-)exploitatie en (meerjaren-)investeringsoverzichten.

2.2 Budgetperiodes

SGL werkt met vierjarige budgetperiodes. Een budgetperiode houdt in dat voor 4 jaar het inwoneraantal als basis voor de deelnemersbijdrage constant wordt verondersteld en mee- en tegenvallers binnen die periode van 4 jaren worden opgevangen. Dat geeft meerjarige zekerheid, enerzijds voor de deelnemers en hun bijdragen en anderzijds voor het schap. Mee- en tegen-

vallers worden dus in die periode van 4 jaar verrekend of opgeteld en via resultaatbestemming toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. Na afloop van de budgetperiode wordt de definitieve balans opgemaakt en de budgetperiode definitief afgewikkeld.

2.3 Uitgangspunten budgetperiode 2015 – 2018

Aan het begin van de nieuwe budgetperiode heeft het AB uitgangspunten vastgesteld die voor de gehele budgetperiode gelden. Deze waren ook de basis voor de begroting 2015 en 2016.

Voor de budgetperiode 2015 - 2018 zijn de volgende uitgangspunten afgesproken:

1. Het reguliere beheer vindt sober en doelmatig plaats, op basis van principes van schoon, heel en veilig, en (voor zover te meten) op niveau van een rapportcijfer 6;
2. Groot onderhoud, vervangingsinvesteringen, extern advies etc. vindt sober plaats, slechts als voor recreatief functioneren nodig; de uitgaven worden geïndexeerd conform CPB;
3. De aan RMN af te dragen personeelslasten ontwikkelen zich conform cao-provincies
4. De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform CPB;
5. De inwoneraantallen als basis voor de deelnemersbijdragen worden voor 4 jaar gelijk verondersteld ('vastgeklikt');
6. Inkomsten uit nieuwe verhuringen, erfpachten etc. worden pas in de begroting geraamd vanaf het moment dat er overeenkomsten van kracht zijn;
7. Als basis voor inkomsten uit bezoek aan het strandbad Maarsseveen wordt uitgegaan van 80.000 betalende bezoekers.

Bovenstaande uitgangspunten gelden als basisprincipe voor de jaarlijkse begroting. Echter, voor de begrotingen 2015, 2016 en 2017 heeft het algemeen bestuur besloten af te wijken van uitgangspunt 4, en de deelnemersbijdragen niet te indexeren.

Ook in de begrotingen voor 2013 en 2012 is geen indexering van de deelnemersbijdrage toegepast, nadat in 2011 al een structurele verlaging van de deelnemersbijdrage van 5% is doorgevoerd.

Voor de begroting 2018 wordt uitgegaan van wel-indexeren, om niet verder uit de pas te lopen met de loon- en prijsontwikkeling, en om aan te sluiten bij nieuwe activiteiten.

Voor de begroting 2018 worden daarnaast de overige uitgangspunten gehanteerd:

8. De strategie en voorstellen uit het Ontwikkelplan (zie verder) worden in een meerjarenprogramma gevat. In 2015 en 2016 zijn de eerste tranches zoveel mogelijk ingezet, in 2017 en 2018 wordt het laatste deel uitgevoerd. In de begroting 2018 zullen we dit opnemen en toelichten. Het daarvoor benodigde bedrag wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve "Ontwikkelplan".
9. De nieuwe (extra) inkomsten die het gevolg zijn van de investeringen uit het Ontwikkelplan worden in een reserve "revolving fund" verzameld, dat de basis is voor nieuwe investeringen in een volgende budgetperiode;
10. Inschatting is dat de evenementenmarkt in 2018 ongeveer gelijk blijft aan voorgaande jaren. Daarom ramen we net als voorgaande jaren in de begroting 2018 € 90.000 inkomsten uit evenementen.
11. In 2018 zal de uitvoering van routebeheer en –ontwikkeling lopen via het in 2017 opgerichte routebureau.
12. Het te hanteren prijsindexcijfer bedraagt, op basis van de cijfers 2016 en verwachting 2017, voor 2018 1,0%. Ook in de meerjarenramingen wordt met 1,0% prijsindex gerekend.

2.4 Weerstandsvermogen

In de begroting zal worden aangegeven welk bedrag beschikbaar wordt gehouden als weerstandsvermogen. Inzet is om slechts de minimaal noodzakelijke reserves aan te houden. Aangegeven zal worden hoe de reserves zich verhouden tot de omvang van de risico's en hoe wordt ingezet op beheersing van de risico's in relatie tot het weerstandsvermogen. Daarbij wordt, zo mogelijk, gebruik gemaakt van de Monte-Carlo-methode.

2.5 Vervangingsinvesteringen

De op de terreinen aangebrachte infrastructuur en de gerealiseerde (recreatieve) voorzieningen worden na afloop van hun technische levensduur, waar van toepassing, vervangen. Ook het voor de uitvoering van de taken van het schap benodigde materieel wordt na afloop van de technische levensduur, indien nodig, vervangen.

2.6 Risicoparagraaf

De afloop van de eind 2016 gestarte discussie over mogelijke toetreding van DRV tot SGL is moeilijk te voorspellen. Indien alles loopt zoals nu voorzien, is DRV in 2018 toegetreden tot SGL, en is de nieuwe GR een feit. Er is echter een kans dat dit anders loopt, of meer tijd nodig heeft. Mocht DRV niet toetreden tot SGL, moet onder ogen worden gezien dat de uitvoering door RMN kwetsbaar is en eigenlijk onder de ondergrens van een efficiënte en effectieve samenwerking zakt. Ook dat is een risico.

Binnen de lopende exploitaties zijn een aantal risico's te onderkennen. Zo is de Stichting Golf Laagraven financieel kwetsbaar, met een mogelijk risico voor de erfpacht. En is er, na het afhaken van de geselecteerde ondernemers, geen zicht op snelle recreatieve invulling (en bijbehorende inkomsten) op de terreinen Hampoort, De Leijen en Heemstede-noord. Een ander soort risico is de kans dat bijeenkomsten met grote groepen slachtoffer worden van terreurdreiging. Dat geldt voor intensieve recreatie en met name festivals.

Ook als risico wordt onderkend dat er, meer dan in het verleden, kans is op gevolgen van klimaatverandering: zware zomerstormen, hevige regenval, zwemweer in het najaar, langer maaiseizoen etc. Dit zal effect hebben op de beheerlasten en de noodzaak van piekopvang daarbinnen. Hiermee samen hangt het risico op bijvoorbeeld nieuwe ziektes (vogelgriep) of weersomstandigheden die van invloed zijn op de waterkwaliteit (blauwalg). Dit soort situaties zijn in het verleden voorgevallen en daarmee een realistisch gegeven voor de komende jaren.

3. Organisatie en planning

3.1 Uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN)

Het recreatieschap neemt, samen met de andere Utrechtse recreatieschappen, deel aan de GR Recreatie Midden-Nederland (RMN). In 2016 is de rechtsvorm van deze GR omgezet in een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het personeel werkzaam voor de schappen is in dienst bij RMN. Jaarlijks stelt het schapsbestuur de benodigde formatie vast. Het eventueel schrappen van taken heeft, indien dit gevolgen heeft voor de vaste formatie van RMN, rechtstreeks financiële gevolgen voor het recreatieschap.

De in 2018, via RMN, voor het recreatieschap Stichtse Groenlanden werkzame formatie wordt voor 2018 geraamd op 18,10 fte.

Naast deze vaste formatie wordt voor projecten extra inzet ingehuurd uit de beschikbare projectbudgetten. Deze 'flexschil' is vanwege de vele projecten vrij omvangrijk. Het bestuur van RMN heeft eerder aangegeven dat er sprake is van een onevenwichtige verhouding tussen vaste formatie en flexibele inhuur. Een aanzienlijk deel van de flexibele inhuur is inmiddels ook als 'vast' te kenmerken, vanwege de taken, de continuïteit en omvang van de projecten. Er zal een voorstel gedaan worden hoe om te gaan met de flexibele schil in relatie tot de vaste formatie.

3.2 Apparaatskosten

RMN berekent een vooraf overeengekomen percentage van de apparaatskosten aan het recreatieschap door. Dit geldt voor alle aangesloten schappen en is vastgelegd in de begroting RMN. Uit de kadernota RMN 2018 blijkt dat de loon- en prijsontwikkeling leidt tot een 4,6% hogere afdracht van SGL aan RMN (stijging van € 70.000). Deze hogere afdracht is onontkoombaar (loon- en prijsstijging), een gevolg van doorrekening van cao-afspraken over 2016, 2017 en 2018, en zal verwerkt worden in de begroting.

3.3 Transitie Recreatie Midden-Nederland

De resultaten van de ingezette transitie van de uitvoeringsorganisatie RMN worden zichtbaar: lagere huisvestingslasten, efficiëntere bedrijfsvoering, minder bestuurlijke drukte. De kosten voor de transitie zijn de afgelopen jaren gedragen door de aangesloten recreatieschappen.

3.4 Planning voor begroting 2018

De begroting van het recreatieschap moet (cf. GR) voor 15 juli zijn vastgesteld, zodat de deelnemers tijdig de afgesproken uitgaven in hun eigen begroting kunnen verwerken. De vastgestelde begroting moet uiterlijk 1 augustus bij BZK zijn ingediend, zodat deze zijn toezichtrol kan vervullen.

In tijd uitgezet betekent dit:

- Januari 2017: DB stelt kadernota met uitgangspunten vast. DB zendt de kadernota, ter informatie, aan de deelnemers (raden en staten).
- Maart 2017: DB stelt ontwerpbegroting vast en verzendt deze uiterlijk in april naar de deelnemers om reactie, deze hebben daartoe 8 weken de tijd.
- Juni/juli 2017: AB stelt begroting vast, gehoord hebbend de reactie van de deelnemers.
- Juli 2017: AB dient begroting in bij BZK (uiterlijk voor 1 augustus).

Raden en staten worden daarmee op de volgende momenten betrokken:

- begin februari wordt de kadernota ter informatie aangeboden
- in april wordt de ontwerp-begroting 2018 aangeboden met verzoek om reactie.

Ook in april wordt de concept-jaarrekening 2016 aan de raden en staten aangeboden.

4. Productenoverzicht

Voor de begroting 2018 wordt uitgegaan van regulier beheer en onderhoud, en daar waar nodig groot onderhoud en vervangingsinvesteringen per product.

Daarbovenop zien we de volgende extra inspanningen per product:

Maarsseveense plassen.

Ingezet wordt op:

- Doorontwikkeling van de voorzieningen: erfpachtafspraken speelbos en landtong uitwerken en bewaken, zoeken naar nieuwe recreatie-activiteit, meer aandacht voor communicatie.
- Invulling van de ontwikkelruimte die het (gerepareerde) bestemmingsplan biedt.
- Beheeronderkomen vernieuwen; het beheerkantoor staat er al ca 45 jaar en wordt steeds intensiever gebruikt; er is behoefte aan een verbouwing die aansluit bij het bestaande gebruik.

Oortjespad

In 2018 wordt de ingezette koers voortgezet: realisatie van het plan Oortjespad-plus. Dat plan bestaat uit enerzijds toevoegen van recreatieve voorzieningen (midgetgolf, speelvoorzieningen, pannenkoekenrestaurant) en anderzijds overdracht van beheer en gebouwen aan Kameryck, in de vorm van uitbreiding van de erfpachtovereenkomst voor het huidige concept Kameryck. Eind 2015 heeft de raad het nieuwe bestemmingsplan vastgesteld, eind 2016 dient daarover een rechtszaak bij de RvS. Aannemende dat de RvS het bestemmingsplan in stand laat en daarover begin 2017 een uitspraak doet, zal in de loop van 2017 sprake kunnen zijn van overdracht van beheer en gebouwen, vast te leggen in een erfpachtovereenkomst. Het algemeen bestuur heeft eind 2014 besloten om vanaf de overdracht van beheer aan Kameryck nog rekening te houden met een fors lagere publieke bijdrage dan momenteel (nu ca. € 250.000, mag na overdracht per saldo maximaal € 80.000 bedragen). Verwachting is dat volledige overdracht in 2017 nog niet aan de orde zal zijn. Afhankelijk van de voortgang van bestemmingsplanprocedure en onderhandelingen over overdracht kan vanaf 2018 al wel de verlaging worden ingezet.

Strijkviertel

Ambitie is om het terrein aan te vullen met de vestiging van een regionale leisure-activiteit. Dat gebeurt in nauwe afstemming met de gemeente en na het doorlopen van de planologische procedures.

Laagraven

Het gebied Laagraven omvat de beide plassen en het in erfpacht uitgegeven concept Down Under, het te ontwikkelen gebied Heemstede-noord, de golfbaan Nieuwegein en routevoorzieningen als fiets- en ruitpaden. Voor Heemstede-noord wordt gezocht naar een nieuw concept, met de Stichting Golf wordt gezocht naar versterking van hun concept, en binnen het Verbindingsplan worden kansen gecreëerd voor fysieke en conceptuele verbinding met en tussen publiek en privaat belang.

Nedereindse plas

De gemeente Utrecht is eigenaar van de plas en verantwoordelijk voor de lopende sanering. Ontwikkeling van recreatievoorzieningen is in grote mate afhankelijk van de sanering. Zolang de sanering loopt, is de uitstraling en functionaliteit van het terrein beperkt, niet van het niveau dat wenselijk is. Gewerkt wordt enerzijds aan een inrichtingsplan voor de middellange termijn, en anderzijds aan korte-termijn-leuke dingen als festivals en sportactiviteiten.

't Waal

Na afronding van de ontzanding begin 2016 is aansluitend gestart met grondaanvulling voor een nieuwe natuurlijkere inrichting en betere beheersituatie. In 2017 wordt het proces op weg naar een Recreatief Knooppunt verder uitgewerkt. Benodigde investeringen kunnen gedekt worden uit de "reserve zandopbrengst 't Waal", als voorinvestering in de toekomst. Tijdens de komende periode van grondaanvulling zullen terrein en zwemplas gewoon toegankelijk zijn, en loopt beheer en exploitatie als gebruikelijk door.

De Leijen

Inzet is om in 2018 een recreatieve ondernemer gecontracteerd te hebben. In 2016 is de geselecteerde ondernemer afgehaakt, in 2017 is een nieuwe werving doorlopen.

Noorderpark incl. Ruigenhoek

Inzet is dat de al lang gecontracteerde oefengolfbaan Golfcentrum Utrecht in 2018 gerealiseerd is. De andere voorzieningen in Ruigenhoek (forelvisvijver, BMX/skate/skeelerparcours) draaien net als voorgaande jaren. Binnen het grotere gebied Noorderpark zal een nieuwe samenwerking tot stand komen, waarbij er ruimte is voor betere afstemming in beheer en exploitatie tussen de beheerders (SGL en SBB).

Salmsteke

In 2016 zijn met RWS, waterschap, gemeente, provincie en SBB integrale bestuurlijke afspraken gemaakt over een routeboekje op weg naar een brede aanpak van waterberging, dijkverbetering, natuurontwikkeling en nieuwe recreatie (o.a. veilig zwemmen). Deze brede afspraken worden in onderlinge samenhang tussen de partners in tijd uitgezet. Dat kan betekenen dat er in 2018 een terugval in activiteiten is, gevolgd door een opleving in latere jaren.

Terrein van derden (deelnemers) in beheer bij schap: Haarrijnseplas, Middelwaard

Deze terreinen worden, zoals gebruikelijk, beheerd in opdracht van gemeente resp. provincie Utrecht.

Cattenbroek

Voor recreatieplas Cattenbroek is eerder afgesproken dat het terrein, op het moment dat er een ondernemer is geselecteerd en sprake is van een kostenneutrale exploitatie (en beheersituatie), wordt overgedragen aan het recreatieschap. In 2017 wordt hier uitwerking aan gegeven.

Utrecht-West: Hampoort en fietspad De Rivier

Eind 2017 wordt het programma RodS afgesloten. De laatste projecten hieruit betreft grondoverdracht van Heemstede en Hampoort, en realisatie van fietspaden De Rivier en Hollandse IJssel. Voor zowel Heemstede als Hampoort zijn de onderhandelingen met de eerder geselecteerde ondernemer gestaakt, en zal in 2017 de werving van een ondernemer doorstarten.

Fiets, wandel, ruiter, paden en routes

In 2017 is wandelnetwerk fase B (Vechtstreek, Noorderpark en Vianen) aangelegd; in 2017/2018 volgt uitbreiding richting Kromme Rijnstreek. Daarvoor wordt een beperkte eigen bijdrage voorzien, te dekken uit het Ontwikkelplan.

Routebureau

De provincie zet samen met de Utrechtse recreatieschappen in op de oprichting van het Routebureau per 1 juli 2017. Het Routebureau wordt het gezamenlijk coördinatiepunt van de gemeenten, de recreatieschappen en de provincie met als doel ontwikkeling, beheer en informatievoorziening van recreatieve routes. Door het centraal aansturen, beheren en ontwikkelen van routenetwerken wordt uniformiteit en eenduidigheid nagestreefd, en kan een beter aanbod aan marketingorganisatie worden aangeboden. Het recreatieschap sluit hiervoor naar verwachting een dienstverleningsovereenkomst met het Routebureau. Het Routebureau wordt ingevuld vanuit Recreatie Midden-Nederland.

Voorstel is om voor het routebeheer, te besteden via het Routebureau, een bedrag in de begroting te oormerken ten hoogte van € 128.000 euro en de taken (routebeheer, ontwikkeling en informatievoorziening) door het Routebureau (welke wordt ondergebracht bij Recreatie Midden-Nederland) uit te laten voeren. Het Routebureau wordt opgenomen in het productenoverzicht 2018 en verder.

In dit bedrag zijn de kosten voor beheer van de huidige routes van SGL opgenomen, en ook het beheer van het fietsknooppuntensysteem en van wandelnetwerk A en B. De beheerkosten voor wandelnetwerk fase C en andere nog aan te leggen routevoorzieningen zijn nog niet opgenomen.

Organisatie

In 2018 zal de organisatie mogelijk ingrijpend veranderd zijn met een nieuwe gemeenschappelijke regeling en een nieuwe deelnemer: de gemeente De Ronde Venen. Inzet is om, gericht dan in het verleden, aandacht te besteden aan communicatie en naamsbekendheid. Recreanten moeten makkelijker informatie kunnen vinden, en beter op de hoogte zijn van de mogelijkheden en recreatievoorzieningen.